

RCEP ... ความหวังบรรเทาปัญหาทางสามแพร่ง Supply Chain

ดร.รักษ วรกิจโกศาทร

กรรมการผู้จัดการ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย

ความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระดับภูมิภาค หรือ RCEP นับเป็นกรอบความตกลงที่ใหญ่ที่สุดในโลก มี 15 ประเทศสมาชิกที่มีขนาดเศรษฐกิจ มูลค่าการค้า และจำนวนประชากรรวมกันครอบคลุมถึง 1 ใน 3 ของโลก จึงเต็มไปด้วยโอกาสทางธุรกิจใหม่ๆ เริ่มมีผลบังคับใช้ไปแล้วเมื่อ 1 มกราคม 2565 ซึ่งคาดว่าจะเป็นอย่างหนึ่งล้มได้ปีกช่วยผลักดันให้ภาคส่งออกของไทยฟื้นตัวและเติบโตอย่างแข็งแกร่ง หลังจากปี 2564 ภาคส่งออกของไทยส่งสัญญาณฟื้นตัวต่อเนื่อง โดยขยายตัวสูงถึง 17% อย่างไรก็ตาม แม้ในเบื้องต้นการส่งออกของไทยมีภาพที่สดใส แต่หากมองให้ลึกลงไป พบว่า Supply Chain ที่เป็นกระดูกสันหลังสำคัญของการส่งออกยังเผชิญปัญหารุมเร้า ทำให้การส่งออกสะดุด ไม่ราบรื่น และอาจเสียโอกาสในการเติบโต ทั้งนี้ หากวิเคราะห์ถึงปัญหา Supply Chain พบว่ามี 3 ประเด็นสำคัญที่จุดรั้งการส่งออก ได้แก่ (1) **ปัญหาด้านการขนส่งทางเรือ** ทั้งการขาดแคลนตู้คอนเทนเนอร์ หลังจากเศรษฐกิจและการค้าโลกเริ่มฟื้นตัว ประกอบกับความต้องการที่อั้นไว้จากช่วงก่อน (Pent-up Demand) ในหลายประเทศ ส่งผลให้ความต้องการขนส่งทางเรือเพิ่มขึ้นอย่างมาก และเป็นแรงผลักดันให้ค่าระวางเรือปรับขึ้นก้าวกระโดด โดยเฉพาะเส้นทางสหรัฐฯ และ EU เช่น ค่าระวางตู้คอนเทนเนอร์ขนาด 40 ฟุต เส้นทางไทย-สหรัฐฯ เพิ่มขึ้น 15,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ จากเดิม 5,000 ดอลลาร์สหรัฐฯ (2) **ปัญหาด้านการ Sourcing** โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมที่ต้องใช้เซมิคอนดักเตอร์หรือชิป หลังจากกระแส Work from Home และ Smart Living เติบโตก้าวกระโดด ทำให้มีความต้องการชิปมาใช้เป็นส่วนประกอบอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้ามากขึ้น ผสมกับโรงงานผลิตรถยนต์กลับมาเดินหน้าอีกครั้ง เพิ่มความต้องการชิปในรถยนต์ ขาดปัญหาให้รุนแรงขึ้น ปัจจุบัน Lead Time การส่งมอบชิปสูงถึง 26 สัปดาห์ จากปกติที่ 12 สัปดาห์ และ (3) **ปัญหาด้านแรงงาน** ทั้งการขาดแคลนแรงงานในภาคขนส่งและภาคการผลิต โดยเฉพาะจีนที่เป็น Supply Chain สำคัญของโลก ใช้นโยบาย Zero COVID ทำให้เกิด Supply Chain Shock ในบางช่วง เช่น ท่าเรือ Ningbo-Zhoushan (ใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลก) ต้องปิด 2 สัปดาห์ หลังจากพบพนักงานเพียงคนเดียวติดเชื้อ

หากปล่อยปัญหาดังกล่าวเรื้อรังและเกาะกินภาคส่งออกต่อไปย่อมไม่เป็นผลดีต่อการเติบโตของเศรษฐกิจไทย อย่างไรก็ตาม หนึ่งในทางออกที่จะช่วยแก้ปัญหานี้ คือ **การใช้โอกาสและประโยชน์จาก RCEP** ตามแนวทางดังนี้

1. **From Global to Regional** สถานการณ์ Supply Chain โลกยังมีความเปราะบาง ขณะที่ Supply Chain ใน RCEP กำลังก่อตัวและทวีความสำคัญ จากการปรับลดภาษีระหว่างกันเหลือ 0% รวมถึงกฎระเบียบแหล่งกำเนิดสินค้าที่ยืดหยุ่น เอื้อให้เกิดสินค้า “Made in RCEP” มากขึ้น และคาดว่าจะกระตุ้นให้การค้าภายใน RCEP เพิ่มขึ้นถึงปีละ 9 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เป็นโอกาสทองของผู้ส่งออกไทยที่จะหันมาเชื่อมโยง Supply Chain ในภูมิภาคมากขึ้น

2. **From Offshore to Onshore** ปัญหาการขนส่งทางเรือที่รุมเร้าผู้ส่งออกในขณะนี้ จะบรรเทาลงหากมีทางเลือกในการขนส่งทางบก ซึ่งไทยมีข้อได้เปรียบเชิงภูมิศาสตร์อย่างมาก สามารถเชื่อมโยงทางบกกับประเทศใน RCEP ถึง 7 ประเทศ (กัมพูชา สปป.ลาว เมียนมา เวียดนาม มาเลเซีย สิงคโปร์ และจีน) ซึ่งหลายประเทศตั้งเป้าเป็นฐานการผลิตและพร้อมเชื่อมโยง Supply Chain ในภูมิภาค

3. **From Single to Multiple** การพึ่งพา Supply Chain เพียงเส้นเดียวส่งผลกระทบต่อห่วงโซ่อุปทานเมื่อเกิดปัญหา Supply Chain Shock (ทั้งการผลิต ขนส่ง และแรงงาน) ขณะที่ RCEP ส่งเสริมให้เกิด Supply Chain เส้นใหม่ๆ ในหลายอุตสาหกรรม โดยเฉพาะประเทศเศรษฐกิจใหญ่ที่ไม่เคยมี FTA ระหว่างกัน เช่น จีน-ญี่ปุ่น-เกาหลีใต้ (3 ประเทศนี้มี FTA เพียงคู่เดียว คือ จีน-เกาหลีใต้) คาดว่าภายในปี 2573 ทั้ง 3 ประเทศจะมีมูลค่าการค้าระหว่างกันสูงถึงราว 3.3 แสนล้าน

ดอลลาร์สหรัฐ เป็นทางเลือกให้ผู้ส่งออกไทยกระจายการเชื่อมโยง Supply Chain และ Sourcing ให้หลากหลายขึ้น ล่าสุดหลายบริษัทในญี่ปุ่นและเกาหลีใต้เตรียมจัดตั้งฐานการผลิตชิปแห่งใหม่ เพื่อบรรเทาปัญหาการขาดแคลน

EXIM BANK ในฐานะธนาคารเพื่อการพัฒนาของประเทศ เข้าใจถึงวิกฤต Supply Chain และโอกาสที่กำลังมาถึงของ RCEP จึงพร้อมจะเปลี่ยนวิกฤตให้เป็นโอกาส ด้วยการพัฒนานวัตกรรมทางการเงินใหม่ “**สินเชื่อเอ็กซ์ิมลุยตลาด RCEP**” เพื่อเติมเงินทุนแก่ผู้ประกอบการบุกตลาด RCEP รวมถึง**สนับสนุนการต่อเรือใหม่** ซึ่งช่วยเพิ่มระวางในการขนส่งได้ถึงราว 50,000 ตู้คอนเทนเนอร์ในช่วง 20 เดือนที่ผ่านมา ตลอดจน**เชื่อมโยงเครือข่ายพันธมิตร** เพื่อสนับสนุนการขนส่งข้ามแดนทางบก ผ่านความร่วมมือของสำนักงานผู้แทน EXIM BANK ใน CLMV และ Team Thailand ภายใต้เป้าหมายที่จะคลายมนต์สะกด Supply Chain ปลุกชีพการส่งออกให้กลับมาฟื้นได้อย่างแข็งแกร่งมั่นคงครับ

Disclaimer : คอลัมน์นี้เป็นข้อคิดเห็นส่วนบุคคล จึงไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับความคิดเห็นของธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย